

Dnromme 8339/93/2018

EDUSKUNTA

Perustuslakivaliokunta

asia: HE laiksi asiakkaan valinnanvapaudesta ym (HE 16/2018 vp ym)

kuultava: tietosuojavaltuutettu

teema: tietosuoja

Pyydettynä lausuntonani esitän kunnioittavasti;

Totean yleisesti, että käsiteltävänä olevat hallituksen esitykset ovat sosiaali- ja terveysvaliokunnan mietinnön myötä parantuneet merkittävästi.

Kiinteän korvauksen määrittäminen

Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää mietinnössään mallia, jossa;

1. THL toteuttaisi sille myönnettyjen lupien nojalla tieteellisen tutkimuksen, jossa se määrittäisi muuttujat (algoritmin), joilla olisi painokertoimensa mukaiset vaikutukset maksettaviin korvauksiin.

THL:lle ei tulisi ehdotettuja tiedonsaantioikeuksia, vaan se päivittäisi algoritmia jatkossa tieteellisinä tutkimuksina.

2. KELA käyttäisi THL:n laatimaan ja valtioneuvoston asetuksella vahvistettua algoritmia korvausten maksatuksessa ja hallinnoinnissa. Se olisi asiakaskohtaisten korvaustietojen rekisterinpitäjä. KELAn tiedonsaantioikeudesta silloin kun se käyttää algoritmia säädettäisiin nähdäkseni tarkasti.

Tältä osin pidän ongelmallisena ehdotettua uutta 80.3 §:ää, jonka nojalla KELA saisi käyttää muusta syystä hallussaan olevia erityisiin tietoryhmiin kuuluvia tietoja. Tiedossani ei vielä tässä lain säätämisen yhteydessä ole, mitä tietoja THL katsoo tieteellisen tutkimuksensa lopputuloksena olevan tarpeen korvauksen maksamisen määrittelyssä. Siksi on myös edelleen hankalaa arvioida KELAn tiedonsaantioikeuksia.

Samoin tietojen ehdotettu tallennusaika 12 vuotta on mielestäni liian pitkä, koska sen määrittämisessä perusteena on käytetty korvauskanteita ja niihin liittyen yleistä kymmenen vuoden vanhentumisaikaa.

3. Tähän korvauksen maksatukseen ei asiakkaalla (rekisteröidyllä) olisi tietosuoja-asetukseen perustuvaa rajoittamisoikeutta. Sen sijaan hänellä olisi tarkastusoikeus normaaliin tapaan.

Sosiaali- ja terveysvaliokunnan lausunnossa on perusteltu tätä ehdotettua mallia laajasti. Perusteluissa todetaan, että asiassa on kysymys tietosuoja-asetuksen tarkoittamasta profiloinnista. Samoin siinä arvioidaan ehdotuksen suhdetta tietosuoja-asetuksessa tarkoitettuun automatisoituun yksittäispäätökseen ja todetaan, että asiassa on kysymys vain profiloinnista, koska ihminen ei osallistu päätöksentekoon (kaava vahvistettaisiin valtioneuvoston asetuksella), asialla ei ole rekisteröityyn nähden oikeusvaikutuksia ja koska palveluiden saanti on turvattu muilla laeilla (ei syrjintää). Pidän tätä arviota oikeana.

Rekisteröidyn rajoittamisoikeuden kieltä on myös perusteltu nähdäkseni riittävästi. Lisäisin kuitenkin suojatoimiin vaatimuksen profilointitiedon pseudonymisoinnista.

Kiinnitän perustuslakivaliokunnan huomion kysymykseen algoritmin asemasta. Eräs tarvittava suojatoimi voisi olla, että algoritmi säädettäisiin muutoin kuin asianosaisjulkiseksi.

Asiakas- ja potilastietojen käsittely ja rekisterinpito

Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää, että esitetyn 76 §:n rakenne ja sisältö tulee muuttaa pääosin kokonaan perustuslakivaliokunnan lausunnon sekä EU:n tietosuoja-asetuksen johdosta.

Minulla ei ole huomauttamista tämän muutetun 76 §:n osalta.

Vaikutusten arviointi

Sosiaali- ja terveysvaliokunta esittää, että tietosuoja-asetuksen 35 artiklan mukaisen vaikutusten arvioinnin tekisi rekisterinpitäjä ja ettei vaikutusten arviota tehtäisi lain säätämisen yhteydessä. Asia jäisi näin ollen tietosuojavaltuutetun valvottavaksi.

Lakiesitys laiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden tuottamisesta

Käsitykseni mukaan tämän esityksen 19 ja 34 §§:t ovat asianmukaiset.

Minulla ei ole muuta huomautettavaa.